

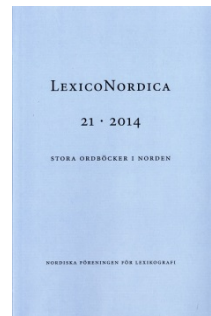
LexicoNordica

Forfatter: Jon Helgason [Almqvist – en (meta)lexikografisk pionjär]

Anmeldt værk: Carl Jonas Love Almqvist. 2013. *Samlade verk. 17, Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick*. Stockholm: Svenska Vitterhetssamfundet.

Kilde: LexicoNordica 21, 2014, s. 275-288

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Almqvist – en (meta)lexikografisk pionjär

Jon Helgason

Carl Jonas Love Almqvist: *Samlade verk. 17, Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick*, redigerad och kommenterad av Sven-Göran Malmgren. Stockholm: Svenska Vitterhetssamfundet 2013, 562 s. Pris: 330 SEK.

1. Inledning

År 1841 stod Carl Jonas Love Almqvist i valet mellan att skriva ett geografilexikon över Sverige eller en svensk enspråkig ordbok. Det var P.M. Lindh, Almqvists förläggare, som till sist fattade beslutet att satsa på det sistnämnda. Resultatet blev en ordbok bestående av två häften som gavs ut på N.M. Lindhs förlag i Örebro 1842 respektive 1844, omfattande uppslagsorden *A–Brambär*. Mer färdig än så blev inte Almqvists ordbok. Detta ordboksfragment har nu utkommit i en textkritisk utgåva, redigerad och kommenterad av Sven-Göran Malmgren.

Almqvists insatser som språklärare och språkforskare har hamnat i skuggan av hans författarskap och ställning som en av den svenska 1800-talslitteraturens centralgestalter. Trots att hans gärning som språkforskare var omfattande och mångsidig så är den idag tämligen bortglömd. Efter flera år som lärare och informator anställdes Almqvist 1828 vid den då nyetablerade Nya elementarskolan i Stockholm, där han mellan åren 1829 och 1841 var rektor. I hans uppdrag ingick att författa läroböcker, bland annat i språk. 1829 utgav Almqvist dels *Allmän Språklära* (även i en andra upplaga 1835), dels *Svensk Rättstafningslära*, som kom att ges ut i 19 upplagor. 1832 gav han ut *Svensk Språklära*, som även den gavs ut i

flera upplagor. Där har särskilt den tredje upplagan från 1840 lyfts fram som viktig, eftersom den innehåller en omfattande översikt över de svenska dialekterna, inklusive ett antal ordlistor (Romberg 2000). Under 1830-talets andra hälft gav Almqvist därtill ut läroböcker i både grekiska och franska.

Almqvists ordbok får anses väl utforskad ur ett lexikografiskt perspektiv. Malmgren har själv i ett antal bidrag belyst den. Bland annat har han påvisat att Almqvists ordboksfragment med stor sannolikhet påverkat A.F. Dalin i dennes arbete med *Ordbok öfver svenska språket* (1850–1853) (Malmgren 1988). I andra bidrag har Malmgren diskuterat utgivningsprinciperna för ordboken, särskilt med utgångspunkt i svårigheterna kring tryckprocessen (Malmgren 2005). Almqvists ordbok är även föremål för en utförlig analys i Hannesdóttir (1999) där de olika informationskategorierna i Almqvists ordbok granskas och relateras till Karl Eduard Kindblads ordboksfragment respektive Dalins ordbok. Till forskningen om Almqvists ordbok bör också Johan Svedjedals litteratursociologiska avhandling (1987) räknas, som bland annat tar upp Almqvists förlagskorrespondens i samband med utgivningen av ordboken, samt Kurt Aspelins (1979) idéhistoriska contextualisering av ordboken och dess tillhörighet till en patriotisk och nationalistisk idétradition.

2. Utgåvans innehåll

Utgåvan består av tre delar. Första delen utgörs av Sven-Göran Malmgrens ”Inledning” (20 sidor). Där presenterar han kort Almqvists karriär fram till utgivningen av ordboken, hur Almqvists arbete med ordboken förlöpte och placerar in ordboken i en lexikografihistorisk kontext, för att sedan lyfta fram viktiga aspekter av Almqvists inledning. Malmgrens introduktion avslutas med kortare redogörelser för ordboksprojektets tillkomst, dess mottag-

ande i samtiden och tidigare forskning. Malmgrens introduktion är välskriven och läsvärd och ger inte minst en fascinerande inblick i Almqvists konstnärliga temperament och hur det uppenbarligen hamnar i konflikt med kraven på effektivitet vid skrivprocessen. Ett exempel är hur Almqvist trots, vad det tycks, akut tidsnöd i arbetet med ordboken ägnar hela spalter åt att redogöra för mycket subtila betydelsenyanser av ord som knappast kan sägas tillhöra det centrala ordförrådet. Ofta sker det med hjälp av redaktionella exempel. Malmgrens exempel i det här fallet är uppslagsordet *Bildhuggeri*, som i ordboken sträcker sig över nästan två spalter.

Den andra delen utgörs av editionen ”Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick”. Editionen omfattar Almqvists ”Inledning” (28 sidor) och det i originaleditionen 650-sidiga ordboksfragmentet (479 sidor). Mer om editionen nedan.

Utgåvans tredje och avslutande del omfattar en kommentardel (50 sidor), bestående av en textkritisk kommentar, en redogörelse för ändringar gentemot originaleditionen samt speciella anmärkningar. Den innehåller även en textkritisk jämförelse mellan Almqvists inledning och två anonymt utgivna artiklar, som på goda grunder tillskrevs Almqvist redan av samtiden, publicerade med några dagars mellanrum i *Aftonbladet* i augusti 1842 på temat ”Om nyttan av en ordbok öfver svenska språket”. Denna del avslutas med en kortare ord- och sakförklaring till Almqvists inledning och till själva ordboksdelen, riktad till lekmannaläsare. Kommentardelen redovisar editionsarbetet på ett överskådligt vis.

Föreliggande utgåva ges ut inom ramen för det jättelika arbetet med utgivningen av Almqvists samlade verk, planerad att omfatta drygt 50 band, varav ett 20-tal är publicerade. Arbetet med Almqvists samlade verk påbörjades med Bertil Romberg som huvudredaktör (1993–2005), en post som numera innehas av Johan Svedjedal.

3. Almqvists ordbok

3.1. Almqvists inledning

Forskningen har särskilt framhållit Almqvists inledning som viktig från ett lexikografiskt och metalexikografiskt perspektiv (Malmgren 1988; Hannesdóttir 1999). Inledningen innehåller en noggrann genomgång av Almqvists tankar om och principer för ordboken. På så vis tillhandahåller inledningen en intressant historisk inblick i den tidens språkvetenskapliga och lexikografiska ställningstaganden. Almqvists diskussion av olika lexikografiska beskrivnings- och urvalsproblem är ofta skarpsinnig och i flera avseenden överraskande modern.

Nu är det i sig inget underligt. På flera ställen i Almqvists övriga språkvetenskapliga produktion framskymtar just påfallande progressiva ståndpunkter – flera av dem säkerligen kontroversiella i hans samtid. Det gäller inte minst frågan om de svenska dialekterna, i förlängningen (den lexikografiskt intressanta) relationen mellan skriftligt och muntligt språk:

Det språk, som man kallar *Svenska*, är en idé. Det finnes all-
enast i böcker och i grammatiskt bildade personers skrifter:
såsom verkligt lefvande språk (i tal) gifves det deremot icke,
om ej i någon persons mun, som tilljordt söker likna skrif-
språket, riks-idiomet, det allmänna. (Almqvist 1840:237,
kursivering i original)

Som det framgår av citatet betraktade Almqvist det talade språket som det verkligt ”levande” och menade vidare att impulserna till att föryngra ”riks-, bok-, och skrif-språket” (ibid., s. 239) kom via det språk som nyttjades av vanligt folk i tal. Språket utvecklades, enligt Almqvist, via de breda folklagren, underifrån. Almqvists organiska, romantiskt färgade språksyn avtecknar sig också i hans

ordbok, något som säkerligen bidrog till att ambitionsnivån på ordboksprojektet redan från början var orealistisk.

Inledning till ordboken uppvisar på samma sätt en överraskande fräschör. Almqvist uttalar sig tydligt för en deskriptiv lexikografi. En ordbok, skriver han, är inte ”en lagstiftning, utan en framställning af det varande” (s. 15, jfr äv. s. 20), en uppfattning och språksyn som för övrigt framgår redan av ordbokens titel. Han gör på upprepade ställen i inledningen en funktionsuppdelning mellan ordbok och grammatik. Likaså gör han en distinktion mellan en- och tvåspråkiga ordböcker och deras funktioner.

Almqvist anför i inledningen ett flertal skäl för nyttan av en ordbok av det slag han vill presentera. Några av dessa förtjänar särskilt att framhållas (se Hannesdóttir 1999 för en mer grundlig genomgång). För det första, menar Almqvist, bör varje ord, även de i allmänspråket kända, ges en definition i syfte att ”*gifva ordens betydelse sina rätta gränser*” (s. 9, kursivering i original). Utifrån denna grundprincip avhandlar Almqvist skarpsinnigt andra lexikografiska problem så som homonymi, polysemi och semantiskt relaterade ord. Almqvist bedrift är särskilt imponerande om man betänker att han var i färd med att ge ut den första svenska definitionsordboken. Just betydelsebeskrivningen var det drag som, av förklarliga skäl, var minst utvecklat inom det dåtida uteslutande tvåspråkiga lexikografiska området. För det andra vill Almqvist införliva dels facktermer, dels så kallade ”provincialismer” – dialektord – i ordboken. Anledningen till att Almqvist så helhjärtat lyfter fram dessa två aspekter får ytterst tillskrivas Almqvists språksyn. Han betraktade nämligen dessa båda språkliga områden som viktiga källor för berikande av ”riksidiomet”. I samband med det har Almqvist en intressant utläggning över skillnaden mellan allmänspråk och fackspråk. För det tredje framhåller Almqvist värdet av att ange uttal. I synnerhet framhåller han det historiskt förtjänstfulla av att utgöra ”en fixerad *anteckning öfver huru Svenskan i vår tid låter*” (s. 15, kursivering i original). Både ”ljud och tonvigt”

(s. 24) ska anges och Almqvist har en noggrann genomgång av hur uttalsangivelserna ska tolkas.

De längsta och mest utförliga avsnitten i inledningen berör behandlingen av verben. För varje verb vill Almqvist ange samtliga möjliga verbalsubstantiv (*-eri, -ande, -ende, -(n)ing, -nad, -an, -else*). Almqvists ambition avseende verben inskränker sig emellertid inte bara till verbens nominalavledningar. Denna ambition reflekteras också i själva ordboksdelen. Ordboken innehåller ingående information om verbens konstruktionssätt, fraseologi, tillhörande prepositioner, eventuella objektsväxlingar samt partikelverbens kombinatoriska egenskaper. Betydelsebeskrivningen av verben tar följaktligen påfallande stort utrymme, vilket gör att Almqvists ordbok med rätta kan betecknas som ”embryot till en svensk valensordbok” (Malmgren 1988:204).

3.2. Almqvists ordboksfragment

Almqvists ordboksfragment innehåller ca 6000 uppslagsord. Om den hade fullbordats skulle den ha innehållit närmare 70 000 ord, att jämföra med de 60 000 ord som finns i Dalins ordbok (Malmgren 1988). Som grund för lemmaurvalet för allmänspråket anger Almqvist Westes och Lindfors tvåspråkiga ordböcker (s. 18). I enlighet med Almqvist programmatiska inledning innehåller ordboken ett stort antal dialektala ord, i ordboken markerade med en asterisk framför uppslagsordet, och facktermer. Därtill innehåller den även geografiska ord och personnamn.

Ordboksartiklarna i Almqvists ordbok inleds med uppslagsord i fet stil, utdraget i marginalen i förhållande till artikeltexten. Vanligast är att varje uppslagsord representerar ett lemma. Verbavledningarna behandlas i regel som primära uppslagsord, så även lexikaliserade sammansättningar. Det gör att ordboken har en närmast rent glattalfabetisk makrostruktur. Efter uppslagsordet följer en uttalsangivelse markerad med ett kursivt ”u.”, följt av informati-

on om ordklass, deklination och genus för substantiv, deklination för adjektiv och konjugation för verb. Därefter kommer betydelsebeskrivningen. I förekommande fall följer sedan information om talesätt, särskilda ordförbindelser och konstruktionssätt m.m.

Uppslagsordet *Besked* får här utgöra exempel:

Besked, *u. beschéd*, s. n. 5. – 1) Befallning, utslag, afgörande; svar, upplysning. Konstrueras med *Gifva* och *Få*; samt *om*, *på* eller *öfver*. [---] 2) Gagn, ordentligt utförande af tjenst. Konstrueras mest reflexivt med *Göra* och *för*. [---] Icke reflexivt förekommer ordet med samma bemärkelse skämtvis, i talesättet ”*Göra besked för en skål*, vid pokalen, i dryckjom o. s. v.” – 3) Duglighet, drift, dugtighet; ord och aftal. Konstrueras mest impersonelt, med *Vara* och *med*. [---] Hit hör adverbsammansättningen *Med besked*, Dugtigt, Mycket. [---] – 4) Kännedom, Kunskap. Konstrueras med *Veta* och *om*, *på* eller *i*. [---] 5) Skriftligt intyg, bevis, betyg öfver personligt uppförande och beskaffenhet, hvilket *a*) af husbonde lemnas tjenstejon vid flyttning ur dess tjenst; *b*) af presterskapet gifves en ur församlingen afgående. Attest.

Denna artikel (här med de redaktionella exemplen utelämnade) upplyser på ett informativt vis om ordbokens rikedom avseende semantisk och syntaktisk information. En före detta redaktör för SAOB, som undertecknad, upplever också sättet att åtskilja ord-bokstextens informationsnivåer med kursiver, komman och semikolon som tydligt och överskådligt.

Almqvists ordbok är både språkhistoriskt och lexikografiskt intressant. Men, som också Malmgren lyfter fram i sin inledning (s. XVII), de enskilda artiklarna har ofta även ett sakligt innehåll av stort kulturhistoriskt värde. Almqvists betydelsebeskrivningar är därtill påfallande ofta roliga, spetsfundiga och intressanta. Be-

skrivningen av ord som *Artist* och *Banko* (äldre myntsort) utgör i sig en form av högst läsvärda minisexposéer.

4. Editionen av C. J. L. Almqvists *Ordbok öfver svenska språket*

Det föreligger dessvärre inget manuskript till Almqvists ordboksfragment. Avsaknaden av handskrifter i form av manuskript, arbetsversioner och utkast kännetecknar för övrigt större delen av Almqvists litterära och intellektuella kvarlätenskap. Det är förstås beklagligt att sådant material inte finns bevarat. Det hade kunnat ge en inblick i hur Almqvist rent praktiskt gick till väga vid arbetet med ordboken och vilket underlag han hade för sitt skrivande. Förlaga är alltså de redan utgivna två häftena av ordboken. Grundtexten till editionen är baserad på ett exemplar i Svenska Vitterhetssamfundets ägo, men ytterligare sju exemplar av ordboken har kollationerats, varav ett är Almqvists eget handexemplar (Böoksamlingen, Lunds universitet).

En målsättning med föreliggande utgåva (i det följande benämnd SV-utgåvan) är att så långt som möjligt rätta originaleditionens sättningsfel och andra former av slarv-, tryck- och konsekvensfel. Almqvist var fullt medveten om att ordboken var behäftad med ett stort antal sådana fel och skyller redan i inledningen till ordboken på att ”Aflägsenheten från tryckningsorten förorsakat att ett antal tryckfel insmugit sig, särdeles af accenter” (s. 31). En del av felen försökte Almqvist själv åtgärda genom en rättelselista i slutet av det första häftet, men en motsvarande lista finns inte till häfte nr 2. Almqvist utlovade istället en rättelselista när första delen av ordboken var färdigställd (s. 516). Almqvists tryckta rättelser till det första häftet och Almqvists egna, relativt få, rättelser utförda i hans handexemplar är inarbetade i SV-utgåvan.

Malmgrens textkommentar och förteckning över emendingar och suppleringar ger Almqvist rätt i det att de flesta felen finns bland uttalsangivelserna i ordboken. Accenter för att markera uttal är felaktiga eller helt utelämnade på flera ställen i originalutgåvan. En mängd övriga suppleringar är även utförda i SV-utgåvan. Det gäller till exempel alfabetiseringsfel, sakfel i böjningsangivelser, felskrivna språkprov och de fall som Almqvist (eller sättaren) bryter mot de egenuppsatta lexikografiska principerna. Almqvist aviserar till exempel att sammansättningar markeras med förkortningen ”Ss.”. I de fall som en sådan markering har saknats i originaleditionen så har den förts in i SV-utgåvan osv.

Jag har utfört stickprov och jämfört SV-utgåvan med Almqvists handexemplar (första häftet) och har härvidlag också kunna jämföra mot Almqvists för hand införda ändringar. Det finns mycket lite att anmärka på. SV-utgåvans målsättning är såtillvida uppfylld, enligt mitt förmenande. Editionsarbetet tycks ha utförts med föredömlig noggrannhet. Då ska också framhåvas att Malmgrens arbete inte har inbegripit någon mekanisk rättning av felen i originaleditionen. För snart sagt varje enskild avvikelse har redaktören tvingats ta ställning till om eventuella inkonsekvenser är avsiktliga eller inte. En del dessa svårigheter har beskrivits av Malmgren själv (2005, 2013). Editionsarbetet, särskilt avseende accenterna, måste ha varit ett filigransarbete. En småsak emellertid: I kommentarleden anges att uttalet av den första förekomsten av uppslagsordet *Aj* (om trögdjurssläktet *Bradypus*) ändrats från originaleditionens *ai* till *ájj*. I handexemplaret är uttalet dock angivet som *ái*.

Malmgren anger att han använt uttalsangivelser i SAOB som stöd i arbetet med Almqvist och han varnar för att felaktiga eller tvivelaktiga angivelser i Almqvists ordbok stundom också okritiskt återges i SAOB. I det avseendet vill jag emellertid lugna både Malmgren och oroliga läsare och säga att problemet inte tycks vara särskilt omfattande. En sökning på det första häftet av Almqvists ordbok i OSA-versionen av SAOB visar att den använts 944 gånger i

SAOB.¹ I majoriteten av förekomsterna i SAOB används Almqvists ordbok som belägg på ord, i första hand sammansättningar – på vilka Almqvists ordbok är rik. Den används även som källangivelse för genus och för pluralformer. Däremot hänvisas det sällan till det första häftet för att ange uttal och det används aldrig, så vitt jag har kunnat konstatera, som intäkt för ett av SAOB rekommenderat eller existerande uttal. Ett av de få fall som jag har påträffat där SAOB övertagit en felaktig angivelse gäller uppslagsordet *Alf*:

ALF al^tf (a^tlfar (pl.) WESTE (1807); alf DALIN (1850); detta uttal, som beror på ordets egenskap af litterärt lån, afses tydligen af de flesta, som före vokal, t. ex. i pl. alfer, skrifva f, icke fv), äfv. al^tv (ällv ALMQVIST (1842); [---]).

I ovanstående citat anger SAOB för kännedom Almqvists uttalsangivelse och reproducerar därmed originaleditionens felaktiga grava accent. Baserat på Almqvists första häfte så tycks följaktligen problemet inte vara särskilt omfattande.

5. Sammanfattande omdöme

Fastän Almqvists ordbok troligen fick ett begränsad praktisk betydelse så rör det sig om ett pionjärarbete. Almqvist var den förste som gav ut en, låt vara ofullständig, svensk definitionsordbok. Almqvists ordbok utgjorde också i sig en klar brytning med den tradition som utvecklats inom den tvåspråkiga lexikografin. Det gäller särskilt betydelsebeskrivningen och konstruktionsupp-

1 Enligt Anton Lundqvist, kontrollant på SAOB, så har första häftet använts 896 gånger på A respektive B. 1 gång på S. Det andra häftet har använts 405 gånger på B. Almqvists inledning har använts som källa knappt 30 gånger spritt över hela SAOB. Notera att OSA-versionen omfattar uppslagsorden A–TYNA.

gifterna. Forskningen har även, som tidigare nämnts, visat att Almqvists lexikografiska principer med stor sannolikhet påverkade Dalin och hur dennes arbete kom att utformas (Malmgren 1988, 2005; Hannesdóttir 1999, 2001).

Almqvists ordbok har, som det har sagts, stora förtjänster. Hans ”Inledning” avhandlar en mängd metalexikografiska problem på ett intressant och för sin tid nydanande vis. Ordboksdelen är mer ojämn. Almqvist tar en hel del utrymme i anspråk på att förklara självklarheter, samtidigt som han blixtrar till i betydelsebeskrivningar och utredningar där han uppvisar sann briljans. I slutändan spelar det också roll att det är just Almqvist som håller i pennan. Det är bitvis svårt att bortse från kunskaperna om författaren Almqvist när man läser det ordboksredaktören Almqvist har skrivit. Ordboken kompletterar således bilden av ett för den svenska litteraturhistorien centralt författarskap.

Det är följaktligen en kulturgärning att Almqvists ordbok nu görs både mer tillgänglig och mer tillförlitlig. För språkhistoriska och lexikografihistoriska studier är det förstås utmärkt och skäl nog i sig. När det gäller just Almqvists ordboksfragment, så kan man emellertid förmoda att SV-utgåvan i kraft av Almqvists författarnimbus kan få en något större läsekrets än den strikt inomvetenskapligt lexikografiska. Det faktum att den förväntade läsekretsen för den föreliggande SV-utgåvan troligen är något större än blott det lexikografiska vetenskapssamhället gör att jag gärna hade sett en mer utförlig, kontextualiserande inledning. Detta emellertid sagt utan kännedom om de redaktionella avvägningar som eventuellt satt ramarna för inledningens omfång.

SV-utgåvan finns också tillgänglig på Litteraturbanken (se litteraturförteckningen) som faksimil. Den lexikografiska användbarheten hade varit än större om den digitala versionen gjorts fullt sökbar. Det är trots det föredömligt att Almqvists ordbok på så vis görs allmänt tillgänglig.

Litteratur

- Almqvist, Carl Jonas Love (1840): *Svensk språklära. Tredje upplagan, öfversedd och tillökad med samlingar öfver tio svenska landskapsdialekter*. Stockholm: M. Wirsell.
- Aspelin, Kurt (1979): *Studier i C.J.L. Almqvists författarskap åren kring 1840, del 1, "Det europeiska missnöjet". Samhällsanalys och historiespekulation*. Stockholm: Norstedt.
- Hannedóttir, Anna Helga (1999): *Lexikografihistorisk spegel. Den enspråkiga svenska lexikografins utveckling ur den tvåspråkiga*. (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 23.) Göteborg: Göteborgs universitet.
- Hannedóttir, Anna Helga (2001): Funktioner som försvann: det kontrastiva perspektivet i äldre svensk lexikografi. I: Martin Gellerstam et al. (red.): *Nordiska studier i lexikografi* 5. (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 27.) Göteborg: Göteborgs universitet, 3–17.
- Litteraturbanken: <www.litteraturbanken.se> (maj 2014).
- Malmgren, Sven-Göran (1988): Almqvist, Dalin och den svenska definitionsordbokens födelse. I: Gertrud Pettersson (red.): *Studier i svensk språkhistoria*. Lund: Lunds universitet, 195–213.
- Malmgren, Sven-Göran (2005): Författaren Carl Jonas Love Almqvists Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick (1842–1844) och dess återutgivning. I: Ruth Vatvedt Fjeld & Dagfinn Worren (red.): *Nordiske studiar i leksikografi* 7. Oslo, 279–286.
- Malmgren, Sven-Göran (2013): Almqvists Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick i Samlade verk. I: Gunnar Bergh, Rhonwen Bowen & Mats Mobärg (eds.): *Language, football and all that jazz: A Festschrift for Sölve Ohlander*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis, 265–272.

- Romberg, Bertil (2000): C.J.L. Almqvist betraktar språket. I: Arne Jönsson & Anders Piltz (red.): *Språkets speglingar. Festskrift till Birger Bergh*. Lund: Lunds universitet, 56–64.
- Svedjedal, Johan (1987): *Almqvist – berättaren på bokmarknaden. Berättartekniska och litteratursociologiska studier i C.J.L. Almqvists prosafiktion kring 1840*. Uppsala: Uppsala universitet.

Jon Helgason
forskare, fil. dr
Språk- och litteraturcentrum
Lunds universitet
Box 201
SE-221 00 Lund
jon.helgason@litt.lu.se

